

пов'язаний, насамперед, із можливістю отримання додаткових прибутків від монопольного використання нових технологій, товарних знаків та продажу ліцензій.

Будучи товаром, інтелектуальний продукт зумовлює появу ринку ІВ, об'єктом угоди на якому є або сам об'єкт ІВ, або право на його використання - ліцензія. Саме ліцензійна торгівля становить основу ринку ІВ.

Ринок ліцензій розвивається дуже динамічно, проте частка України у світовій ліцензійній торгівлі залишається дуже незначною, хоча, перехід України до ринкової системи функціонування економіки дозволив сформувати внутрішній ринок ліцензій, що, звичайно, є досить позитивним фактором розвитку ринку ІВ в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лазня І. В. Економічний зміст інтелектуальної власності / І. В. Лазня, В. О. Рибалкін // Економічна теорія. — 2006. — № 4. — С. 54—61.
2. Інтелектуальна власність : дійсність перехідного періоду та ринкові перспективи / За ред. Г. В. Бромберга, Б. С. Розова. — М. : ІНЦ, 2008 — 208 с.
3. Ярмош В. В. Роль оцінки інтелектуальної власності в діяльності підприємств / В. В. Ярмош // Науковий вісник ПУСКУ. — 2010. — № 1 (40). — С. 97—101.

УДК 330.322.012

МАРТИНОВСЬКИЙ В.С., канд. екон. наук, доцент, ШИЯН Г.Г., магістр
Одеська національна академія харчових технологій

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті наведено приклади методів оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств. Визначено їх сутність та недоліки. На основі досліджень був розроблений новий метод щодо оцінки інвестиційної привабливості.

Ключові слова: інвестиції, інвестор, інвестиційна діяльність, інвестиційний метод, інтегральний метод.

The article makes examples of methods for assessing the level of the enterprises investment appeal. There are defied their essence and disadvantages too in the article. On the basis of the research was developed a new evaluation method of investment appeal.

Keywords: investments, investor, investment activity, investment method, integral method.

Вступ. Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей (цінностями можуть бути: кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності); майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих ("ноу-хау"); права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права; інші цінності), що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект.

Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [1].

Інвестиційна привабливість є однією з ключових характеристик, яка обумовлює залучення підприємством інвестицій. Рівень інвестиційної привабливості підприємства визначається на підставі

значень показників, які з різних сторін характеризують перспективи його розвитку, фінансово-господарську діяльність, систему маркетингу, систему менеджменту та інше. На сучасному етапі розвитку теорії інвестування розроблено й застосовуються різні підходи до визначення інвестиційної привабливості підприємства відповідно тільки до однієї заздалегідь установленної мети інвестування. Однак вони можуть призводити до суперечливих результатів у випадку їхнього застосування для визначення інвестиційної привабливості підприємства за іншої мети. У зв'язку з різними підходами до розгляду інвестиційної привабливості підприємства з позиції різних цілей інвестування, особливої актуальності набуває дослідження цієї проблеми, її забезпечення теоретичною базою і методичними рекомендаціями [2].

Постановка завдання. Основною метою цієї статті є розгляд та аналіз методів оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств. На основі досліджень, які були проведені в ході цієї роботи, був розроблений новий метод оцінки. Теоретичний матеріал ґрунтується на основі Законів України, постанов Верховної Ради України з питань

регулювання інвестиційної, фінансово-кредитної політики, даних статистики України, а також робіт економістів.

Результати. На сьогодні існує багато методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства. В даній роботі ми більш детально розглянемо наступні:

- інтегральний метод;
- рейтинговий метод;
- інвестиційний метод.

Інтегральний метод полягає в тому, що на основі фінансової звітності підприємства здійснюється розрахунок показників. Всі показники ділять на 5 груп. Перша група (оцінка майнового становища) дозволяє з'ясувати джерела формування майна й оцінити, як воно використовується. Показники ліквідності і платоспроможності (друга група) характеризують можливість підприємства своєчасно та повною мірою провести розрахунки за своїми зобов'язаннями. Показники фінансової стійкості (третья група) дають можливість визначити фінансовий запас міцності підприємства, тобто стабільність його діяльності з позиції довгострокової перспективи. Ділова активність підприємства (четверта група) виявляється у динаміці його розвитку, досягненні обраних цілей, розширенні ринків збуту. Показники рентабельності (п'ята група) характеризують економічну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства [3].

Після розрахунку показників відбувається ранжування та визначення рівня значимості, як результат отримуємо інтегральний показник, скоригований за рахунок рівня інвестиційної привабливості галузі, стадії життєвого циклу підприємства та внутрішнього середовища.

Інтегральна оцінка дає змогу поєднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю та іншими характеристиками чинників. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції, дає можливість всебічно оцінити інвестиційну привабливість [3].

Існують і недоліки цього методу: аналіз є досить громіздким, не враховується фактор часу, знижується достовірність результату за рахунок великого масиву вхідної інформації, а також за рахунок того, що деякі показники корелюють між собою.

Рейтингова методика полягає в тому, що необхідно спочатку визначити показники, що відображають реальну інвестиційну привабливість того чи іншого підприємства. Після чого залучають експертів, які ранжують значення показників.

Цей метод є простим та зрозумілим до використання. Головним недоліком рейтингової оцінки є залучення експертів.

Інвестиційний метод полягає в тому, що існують показники, які найбільш повно характеризують інвестиційну привабливість підприємства. Виділено наступні показники:

- індекс рентабельності продажів. Цей показник характеризує максимальний приріст чистого прибутку по відношенню до максимального приросту обсягу реалізації продукції. Економічний зміст цього показника - кількість прибутку, що приходить на одну грн. реалізованої продукції.

- термін повернення інвестиції. Цей показник показує час, протягом якого інвестиції будуть повернуті за рахунок доходів, отриманих від реалізації інвестиційного проекту, тобто, це строк окупності інвестицій, розрахований без урахування дисконтування. Показник показує інвестиційну привабливість підприємства: чим менше термін повернення інвестицій, тим вище інвестиційна привабливість підприємства.

Отримані результати дають змогу розрахувати інтегральний показник інвестиційної привабливості об'єкта господарювання - рівень інвестиційної привабливості. Цей показник характеризує суму інвестицій, необхідну для виробництва і реалізації одиниці продукції. Чим менше значення цього показника, тим вище інвестиційна привабливість підприємства [4].

Недоліком методу є те, що оцінка охоплює не всі складові фактори інвестиційної діяльності підприємства.

Розглянувши методики оцінки рівня інвестиційної привабливості, ми зробили висновок, що розглянуті методики не цілком оцінюють рівень привабливості об'єктів.

На наш погляд, кількість факторів, які необхідно включити в оцінку, повинна бути не великою, тому що застосування на практиці великої кількості показників, тим більш корелюючих між собою, може не дати об'єктивної оцінки. На нашу думку, головні фактори, які можуть залучити зовнішніх інвесторів в сучасних умовах, - прибутковість, низький рівень оплати праці і термін повернення вкладених коштів. Для кількісної оцінки перших, ми пропонуємо використовувати показники, які представлені нижче.

По-перше, це продуктивність праці. Продуктивність — це ефективність використання ресурсів — праці капіталу, землі, матеріалів, енергії, інформації — під час виробництва різних товарів і надання послуг. Вона відбиває взаємозв'язок між кількістю і якістю вироблених товарів або наданих послуг і ресурсами, які були витрачені на їх виробництво. Продуктивність дає змогу порівнювати виробництво на різних рівнях економічної системи (на рівні окремого індивіда, цеху, підприємства, організації, галузі й держави) з використаними ресурсами. Більш висока продуктивність означає збільшення обсягу продукції за тих самих витрат, при цьому необхідно враховувати потреби цієї чи іншої продукції на ринку, в суспільстві.

Зауважимо, що на зарубіжних підприємствах оцінюється тільки та продукція, яка куплена, а не просто вироблена.

Продуктивність можна розглядати як загальний показник, що характеризує ефективність використання ресурсів для виробництва продукції. Треба зазначити, що чим вище продуктивність праці, тим краще для інвестора.

Продуктивність праці визначають за формулою:

$$ПП = \frac{РП}{ЗП} \quad (1)$$

де РП – обсяг реалізованої продукції, тис. грн.;
ЗП – обсяг заробітної плати працівників, тис.

грн.

По-друге, це ступень експлуатації робочої сили. Цей показник показує кількість одержаного прибутку на кожну гривню, виплачену працівнику. Тобто, інвестор зацікавлений у розмірі виплати заробітної плати працівникам. Чим менша заробітна плата, тим краще для інвестора. Визначається за формулою:

$$\text{Експл.} = \frac{П}{ЗП}, \quad (2)$$

де П – прибуток, тис. грн.

По-третє, це строк окупності інвестицій. Строк окупності — це такий період (у роках), який необхідний для відшкодування капітальних вкладень інвестиційним прибутком, одержаним завдяки здійсненню цього проекту. Кожний інвестор бажає знати, через який проміжок часу його проект окупиться. Чим менше показник, тим краще для інвестора. Його визначають за формулою:

$$T = \frac{I}{ЧП}, \quad (3)$$

де I – сума інвестицій, тис. грн.;

ЧП – чистий прибуток, тис. грн.

Причому, на наш погляд, обсяг інвестиційної заборгованості повинен бути скоригований з урахуванням тимчасового лага, приведенного до моменту повернення залученого капітала, тому сума інвестицій буде виглядати наступним чином:

$$I = I \times (1 + K)^t, \quad (4)$$

Ми враховуємо при приведенні показника в часі, приведення інвестиційних витрат до моменту їх окупності, враховуючи тим самим внутрішню норму прибутковості і показуючи величину K, що включає в себе внутрішню норму прибутку, рівень інфляції, і мінімальну величину банківського відсотка.

Таким чином, виділені три показника, які впливають на ефективну роботу підприємства. Значимо виведену формулу з використанням цих показників:

$$\Pi\Pi = \frac{\Pi\Pi}{(\text{Експл} \times T)}, \quad (5)$$

Цей метод охоплює тільки три показника, які є найбільш значимі. Метод має перевагу у простоті розрахунків.

Висновки. Розглянувши методики оцінки рівня інвестиційної привабливості, ми прийшли до висновку, що застосування існуючих не цілком оцінює рівень привабливості об'єктів (в рейтинговій методиці недоліком є те, що інформація може бути не достатньо достовірною; в інтегральній оцінці недоліком є те, що аналіз є дуже об'ємним; в інвестиційному методі недоліком є те, що оцінка охоплює не всі складові фактори інвестиційної діяльності підприємства).

Ми пропонуємо нову методику оцінки рівня інвестиційної привабливості, суть якої полягає в розрахунку найбільш значимих показників: продуктивності праці, ступеню експлуатації робочої сили та строку окупності інвестицій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 10.12.1991 р.
2. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. - 2005. - № 3. - С. 117-129.
3. Гриньова В. М. Інвестування [Електронний ресурс] / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко. – Режим доступу : http://pidruchniki.com.ua/15840720/investuvannya/investuvannya_-_grinova_vm
4. Осипов П. В. Методи проведення спеціальних економічних розрахунків / П. В. Осипов - О. : Друк, 2010. – С. 162-181.
5. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 658.152:001.8

ПЛУКЧИ А.И., аспирант

Одесская национальная академия пищевых технологий

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В данной статье раскрыты основные понятия инвестиционной привлекательности предприятий. Описана сущность и классификация инвестиционной привлекательности. Дана оценка факторам, которые влияют на инвестиционную привлекательность. Раскрыты методы измерения и оценки инвестиционной привлекательности.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, инвестиции, финансовые показатели.